

Ontwerp-projectplan Waterwet

Restopgave Peelseloop Benedenloop

Projectplan Waterwet

voor de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk

Artikel 5.4 Waterwet

Versie 0.3 (oktober 2023)

Inhoudsopgave

DEEL I RESTOPGAVE PEELSELOOP BENEDENLOOP	4
1. Aanleiding	4
2. Doel	4
3. Ligging plangebied	4
4. Beschrijving van de waterstaatswerken	5
5. Beschikbaarheid gronden.....	6
6. Effecten van het plan	6
7. Wijze waarop het werk zal worden uitgevoerd	6
8. Legger, beheer en onderhoud	6
9. Samenwerking	6
DEEL II VERANTWOORDING	7
1. Verantwoording op basis van wet- en regelgeving.....	7
2. Verantwoording op basis van beleid	7
3. Verantwoording van de keuzen in een project.....	8
4. Benodigde vergunningen en meldingen	8
DEEL III RECHTSBESCHERMING	9
1. Zienswijzen en beroepsprocedure	9
2. Verzoek om voorlopige voorziening.....	9
DEEL IV BIJLAGEN	10
1. MAATREGELENKAART	10
2. ONTWERP VAN DE VOorgenomen MAATREGELEN	13
3. HYDROLOGISCHE ONDERBOUWING MAATREGELEN	14
4. NOTITIE QUICK-SCAN FLORA EN FAUNA PEELSELOOP	15

Leeswijzer

Het ontwerp projectplan 'Restopgave Peelseloop Benedenloop' bestaat uit vier delen. In deel I wordt beschreven wat het waterschap gaat doen en hoe het werk wordt uitgevoerd. Deel II geeft een toelichting op waarom dit werk wordt uitgevoerd. Dit deel is, met andere woorden, de onderbouwing van het plan. Deel III geeft informatie over de rechtsbescherming en de procedures, en deel IV bevat rapporten en onderzoeken die voor het plan van belang zijn.

DEEL I RESTOPGAVE PEELSELOOP BENEDENLOOP

1. Aanleiding

De Peelseloop is een langzaamstromende waterloop op zand (type R4). In 2016 is een projectplan in het kader van de Waterwet opgesteld ten behoeve van beekhersteldoelen op de benedenloop van de Peelseloop (Bureau Strooming en Kurstjens ecologisch adviesbureau, d.d. 7 november 2016). In 2017 is het beekherstelproject 'Peelseloop, Benedenloop' opgeleverd.

Doel van het project was het ecologisch en morfologisch herstel van de benedenloop conform het waterbeheerplan 2016-2021 van het waterschap (2015) en de Europese Kaderrichtlijn Water.

Aanvankelijk was het idee de vismigratiedoelstelling te bereiken door 'het strijken' of verwijderen van de vier stuwen in dit deeltraject (de stuwen 251A, 251C, 251D en 251E). Echter is bij vaststelling van het projectplan in 2017, een amendement door het algemeen bestuur aangenomen waarin is opgenomen dat eventuele verwijdering van de stuwen alleen kan plaatsvinden na monitoring en inregeling van de beek en na separate besluitvorming van het algemeen bestuur hierover.

De droogte in 2018 en latere jaren is aanleiding geweest om de stuwen toch regelmatig in te zetten en daarmee zoveel mogelijk water te conserveren. Dit is mede gedaan op verzoek van aanliggende grondeigenaren, de ZLTO en ook IVN. Na langdurige droogte zijn de stuwen ook nu nog (zomer 2023) opgetrokken. Dit maakt vismigratie stroomopwaarts in de huidige situatie onmogelijk. Het verbeteren van de mogelijkheden voor vismigratie is dus nog een 'restopgave'.

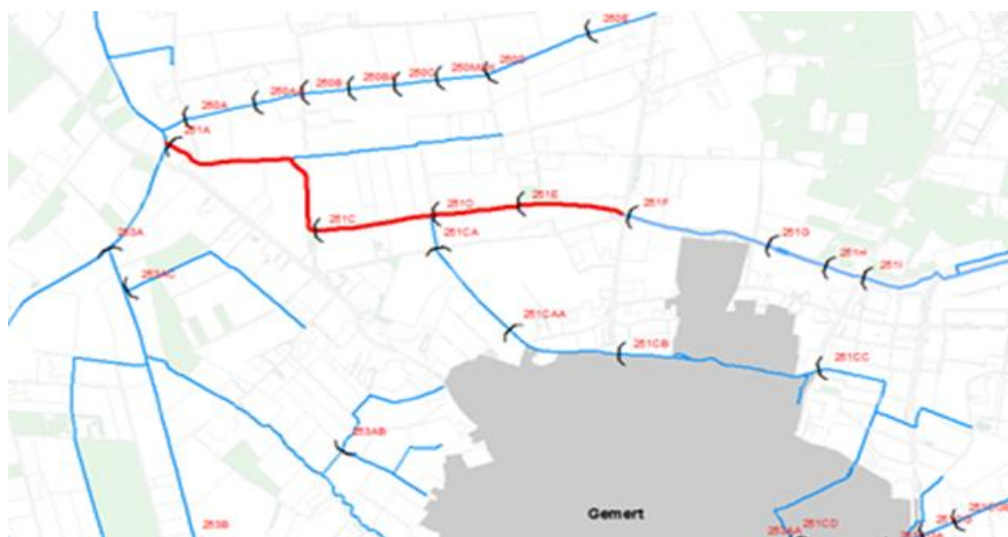
Inmiddels zijn de stuwen aan vervanging toe en is waterconservering een belangrijkere doelstelling van het waterschap geworden. Dat maakt dat er nu besloten moet worden hoe we de noodzaak van meer waterconservering voor landbouw en natuur combineren met de ambities vanuit de Kaderrichtlijn Water omtrent stroomsnelheden en vismigratie.

2. Doel

Dit plan zet in op meer waterconservering voor landbouw en natuur in combinatie met vismigratie op dit deel van de Peelseloop. Verder wordt met dit plan een betere hydrologische sturing van de Peelseloop en een maximaal bereik van de gewenste stroomsnelheid nagestreefd.

3. Ligging plangebied

De Peelseloop is een waterloop van in totaal 17 kilometer lang, gelegen aan de westzijde van de Peel. De loop wordt gevoed door gebiedseigen water maar ook door Maaswater dat via Noordervaart, Kanaal van Deurne, Peelkanaal wordt ingelaten in het Koordekanaal. De Peelseloop mondt uit in de Aa. Het deeltraject 'benedenloop' dat in dit plan wordt beschouwd, ligt in gemeente Gemert-Bakel. Dit is een traject van 2,6 km lang, in rood aangeduid op afbeelding 1. Het verval over dit traject is groot en bedraagt ca. 3 meter. Halverwege dit traject mondt de Molenbroeksloop uit in de Peelseloop.

Afbeelding 1 Traject Peelseloop benedenloop

4. Beschrijving van de waterstaatswerken

Om het doel te bereiken worden onderstaande maatregelen uitgevoerd. Een deel van deze maatregelen betreft een aanleg of een aanpassing van een waterstaatswerk en is daarmee 'projectplanplichtig' in het kader van de Waterwet.

Nr.	Maatregel	Toelichting	Functionele eis	Waterstaatswerk
1	Aanbrengen technische vispassage bij stuw 251A	De stuw 251A zelf is al aangepast. Wel moet de stuw nog vispasseerbaar worden gemaakt.	Verbeteren vismigratie	ja
2	Aanbrengen 'cascades' en houtpakketten in stuwpannd 251A-251C	Aanbrengen 2 cascades met V-vormige overlaat en diverse houtpakketten in stuwpannd tussen nieuwe stuw 251C en stuw 251A	Waterconservering, optimale stroomsnelheid, vismigratie en beperkte peilstijging in dit stuwpannd	ja
3	Vernieuwen stuw 251C met technische vispassage	Vernieuwen door nieuwe geautomatiseerde klepstuw met technische vispassage	Verbeteren waterconservering, peilbeheer en verbeteren vismigratie	ja
4	Bestaande drempel optimaliseren door aanbrengen 'cascades'	Aanbrengen 5 cascades met V-vormige overlaat ter plaatse van bestaande drempel 251GNS	Waterconservering, optimale stroomsnelheid, vismigratie en beperkte peilstijging in dit stuwpannd	ja
5	Verwijderen huidige stuw 251D en vervangen door 'cascades'	Wordt vervangen door 10 vispasseerbare 'cascades' met V-vormige overlaat in stuwpannd tussen stuw 251E en iets benedenstrooms van de aansluiting Molenbroekseloop	Beperken onnodige belemmeringen in waterloop t.b.v. vismigratie, waterconservering, optimale stroomsnelheid en beperkte peilstijging in dit stuwpannd	ja
6	Vernieuwen stuw 251E met technische vispassage	Vernieuwen door nieuwe geautomatiseerde klepstuw met technische vispassage	Verbeteren waterconservering, peilbeheer en verbeteren vismigratie	ja
7	Verplaatsen stuw 251HSG	Naar benedenstrooms Esdonksedijk	t.b.v. extra waterconservering langs de Esdonksedijk	ja

Tabel 1: Voorgenomen inrichtingsmaatregelen

De situering van de maatregelen is weergegeven in bijlage 1. De voorgenomen afmetingen, streefpeilen en stuwpeilen van de stuwen als ook de wijze van bediening zijn opgenomen in bijlage 2.

5. Beschikbaarheid gronden

Ten behoeve van de herinrichting van de beek in 2015 zijn gronden aangekocht door waterschap Aa en Maas. De in dit plan voorgestelde maatregelen en werkzaamheden vinden allen plaats op eigendom van waterschap Aa en Maas.

6. Effecten van het plan

Met het behouden van stuwen in de benedenloop van de Peelseloop en het aanbrengen van cascades wordt ingezet op waterconservering. Door het vernieuwen en automatiseren van deze stuwen kan het waterschap beter sturen op de actuele situatie. De nieuw aan te brengen vispassages bij de stuwen zorgen ervoor dat vissen de Peelseloop vanuit de Aa op kunnen trekken.

Tegelijkertijd wordt ook geconstateerd dat in de huidige situatie bij het wegvallen van voldoende wateraanvoer in de zomersituatie niet altijd kan worden voldaan aan de gewenste stroomsnelheid in de beek. Onder deze omstandigheden is met dit plan ingezet op het optimaliseren van de stroomsnelheid. De stroomsnelheid wordt plaatselijk verhoogd ten opzichte van de huidige situatie als gevolg van het aanbrengen van de cascades en houtpakketten.

De voorgenomen peilen van de stuwen wijken niet af van de huidige streefpeilen en zijn als volgt:

Stuw	Laagste maaiveld [m+NAP]	Streefpeil [m+NAP]	Ondergrens beheer [m+NAP]	Bovengrens beheer [m+NAP]	Bereik [m]
251A	12,75	12,1	11,9	12,3	10,7 – 12,26
251C	13,5	12,8	12,75	12,9	11,58 – 13,4
251E	15,4	14,65	14,6	14,8	13,71 – 15,4
251HSG	13,1	12,7	12,5	12,8	12,4 – 13,1

Tabel 2: Peilen en stuwbereik stuwen

Door het toepassen van geautomatiseerde klepstuwen kan beter op neerslag en droogte geanticipeerd worden.

7. Wijze waarop het werk zal worden uitgevoerd

Direct na vaststelling van onderhavig projectplan Waterwet (voorzien in het eerste kwartaal van 2024) wordt het werk aanbesteed. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de tweede helft van 2024. De impact op de omgeving tijdens het werk is nihil. Werkzaamheden worden uitgevoerd met inachtneming van de wet- en regelgeving omtrent flora en fauna, waarbij rekening wordt gehouden met het broedseizoen (zie aanbeveling uit flora en fauna-scan bijlage 4).

8. Legger, beheer en onderhoud

Legger

Het uitvoeren van de maatregelen betreft een aanpassing van waterstaatswerken (zie tabel 1). Voor deze maatregelen geldt dat deze na de realisatie opgenomen dienen te worden in de legger van het waterschap.

Beheer en onderhoud

Het peilbeheer in de beek is de verantwoordelijkheid voor het waterschap. Het waterschap zal hierbij uitgaan van de 'Nota peilbeheer in vrij afwaterende gebieden'. De streefpeilen en bijbehorende beheermarges per stuw zijn opgenomen in tabel 2.

Het waterschap is eveneens verantwoordelijk voor het onderhoud aan de Peelseloop Benedenloop.

9. Samenwerking

Dit plan is mede tot stand gekomen met input vanuit aanliggende eigenaren, gemeente Gemert-Bakel, de ZLTO en de IVN Gemert-Bakel.

DEEL II VERANTWOORDING

1. Verantwoording op basis van wet- en regelgeving

Op grond van de Keur van het waterschap Aa en Maas is het verboden om handelingen te verrichten in oppervlaktewaterlichamen, de bijbehorende beschermingszones en kunstwerken (artikel 3.1, lid 1). Hiervoor dient een vergunning aangevraagd te worden, of – in geval het waterschap zelf initiatiefnemers is – een Projectplan Waterwet opgesteld te worden. Het voorliggende projectplan geeft invulling aan deze verplichting op grond van de Keur.

Als een waterschap een waterstaatswerk wil aanleggen of wijzigen, dient op grond artikel 5.4 Waterwet een projectplan te worden vastgesteld, met daarin een beschrijving van het werk en de wijze waarop dat zal worden uitgevoerd en een beschrijving van de voorzieningen om nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk ongedaan te maken of te beperken. Het werk dient bij te dragen aan de doelstellingen van de Waterwet waaronder

- A. voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste
- B. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- C. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Voorkoming en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste

Dit projectplan voorziet in maatregelen die ingaan op het beperken van waterschaarste en beter peilbeheer in tijden van veel water en geeft daarmee invulling aan de doelstelling.

Bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen

In de Kaderrichtlijn Water geeft de Europese Unie regels voor de bescherming van het oppervlaktewater en het grondwater. De lidstaten van de Europese Unie zijn verplicht deze regels op te nemen in hun wetgeving. Volgens de Kaderrichtlijn moet het oppervlaktewater in 2015 met uitloop naar 2027 in goede ecologische en chemische toestand zijn. Dit projectplan voorziet in maatregelen om bij voldoende water de stroomsnelheid te optimaliseren en hiermee de ecologische waterkwaliteit te verbeteren. Bovendien wordt met dit plan vismigratie mogelijk gemaakt.

Vervulling van de maatschappelijke functies van het watersysteem

Deze functies hebben betrekking op het recreatief medegebruik en de cultuurhistorie. Hier is bij de inrichting van het oorspronkelijke plan (uit 2017) reeds invulling aan gegeven. In onderhavig plan worden geen extra maatregelen genomen t.b.v. het recreatief medegebruik en de cultuurhistorie.

Conclusie toetsing doelstellingen Waterwet

De uitvoering van dit plan is gezien voorgaande in overeenstemming met en draagt bij aan de doelstellingen van de Waterwet.

2. Verantwoording op basis van beleid

Het waterschap Aa en Maas heeft zijn beleid over het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste vastgelegd in het Waterbeheerplan Aa en Maas 2022-2027. De beleidsvisie die in het waterbeheerplan wordt omschreven, benadrukt onder andere dat er continu gewerkt moet worden aan een robuust en veerkrachtig watersysteem. Samen met de omgeving streeft het waterschap ernaar om balans te vinden tussen goed waterbeheer en economische en ecologische belangen.

Dit projectplan voorziet in maatregelen die ingaan op het beperken van waterschaarste, beter peilbeheer en verder optimaliseren van het beekherstel in het kader van de Kader Richtlijn Water (KRW). Hiermee wordt invulling gegeven aan de doelstellingen van het programma voor een klimaatbestendig en gezond watersysteem.

3. Verantwoording van de keuzen in een project

In 2017 is het beekherstelproject 'Peelseloop, Benedenloop' opgeleverd. Doel van het project was het ecologisch en morfologisch herstel van de benedenloop conform het waterbeheerplan 2016-2021 van het waterschap (2015) en de Europese Kaderrichtlijn Water.

De droogte in 2018 en latere jaren is aanleiding geweest om de stuwen in dit traject nog veelvuldig in te zetten en daarmee water te conserveren. Na langdurige droogte zijn de stuwen ook nu nog (zomer 2023) opgetrokken. Dit maakt vismigratie stroomopwaarts in de huidige situatie onmogelijk. Het verbeteren van de mogelijkheden voor vismigratie is dus nog een 'restopgave'.

Inmiddels zijn de stuwen aan vervanging toe en is waterconservering een belangrijkere doelstelling van het waterschap geworden. Dat maakt dat er nu besloten moet worden hoe we de noodzaak van meer waterconservering voor landbouw en natuur combineren met de ambities vanuit de Kaderrichtlijn Water omtrent stroomsnelheden en vismigratie.

In bijlage 3 wordt een inhoudelijke onderbouwing gegeven van de maatregelen. Daarbij is uitgegaan van de herinrichting zoals die in 2017 is gerealiseerd met aanvullend optimale sturing op het systeem ten behoeve van voldoende waterconservering. Om die sturing te optimaliseren is handhaving van stuwen 251A, 251C en 251E wenselijk, waarbij 251C en 251E nu ook worden geautomatiseerd. Voor 251A geldt dat deze (nog) niet wordt aangepast vanwege toekomstig beekherstel op de Aa. Stuw 251D kan worden verwijderd.

Om de vismigratie dan mogelijk te maken is gekozen voor technische vispassages langs de te handhaven stuwen. Verdere waterconservering vindt plaats door het aanbrengen van vispasseerbare cascades met een V-overlaat.

Ook binnen dit ontwerp zal bij onvoldoende wateraanvoer in de zomersituatie de stroomsnelheid terugzakken onder het optimale niveau. Gezien de naar verwachting korte periodes dat zich dit zal voordoen wordt dit acceptabel geacht. Door het aanbrengen van de cascades en enkele houtpakketten worden lokaal de stromingscondities verbeterd.

4. Benodigde vergunningen en meldingen

Voor het aanbrengen van de cascades en de vispassages is op grond van artikel 2, lid 18 bijlage II van het Besluit omgevingsrecht een omgevingsvergunning nodig. De aanvraag van deze vergunning loopt parallel met de inspraakprocedure van het projectplan. Dit is ook afgestemd met gemeente Gemert-Bakel.

Verder worden de werkzaamheden uitgevoerd met inachtneming van de wet- en regelgeving omtrent flora en fauna, waarbij rekening wordt gehouden met het broedseizoen (zie aanbeveling uit flora en fauna-scan bijlage 4). Om te beoordelen of de inzet van brandstof aangedreven materieel tijdens de aanleg een significant negatief effect heeft op gevoelige habitattypen binnen nabijgelegen Natura 2000-gebieden wordt de stikstofdepositie berekend met het programma AERIUS. Indien uit de berekening blijkt dat een vergunningaanvraag in het kader van de Wet natuurbeheer nodig is, wordt deze parallel met de inspraakprocedure aangevraagd.

DEEL III RECHTSBESCHERMING

1. Zienswijzen en beroepsprocedure

Dit projectplan is een besluit op grond van de Algemene wet bestuursrecht. Dit besluit is voorbereid door toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Het verloop van de procedure op grond van afdeling 3.4 ziet er als volgt uit:

- Voorafgaand aan het vaststellen van een definitief projectplan, is eerst dit ontwerp-projectplan opgesteld.
- Dit ontwerp-projectplan is gepubliceerd en belanghebbenden kunnen gedurende een termijn van zes weken een schriftelijke zienswijze op dit projectplan kenbaar maken bij waterschap Aa en Maas.
- Na afloop van deze termijn worden de zienswijzen beoordeeld en wordt bezien of deze aanleiding zijn het ontwerp-projectplan aan te passen.
- Het definitieve projectplan wordt vervolgens door het algemeen bestuur van het waterschap vastgesteld.
- Het definitieve projectplan wordt opnieuw bekendgemaakt.
- Na bekendmaking treedt het projectplan in werking.
- Na bekendmaking in het Waterschapsblad kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank. Op het projectplan waterwet is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat indien beroep wordt ingesteld, het beroepschrift beroepsgronden dient te bevatten. Indien dit niet het geval is, wordt het beroep niet-ontvankelijk verklaard. Eveneens betekent toepassing van de Crisis- en herstelwet dat na afloop van de beroepstermijn de beroepsgronden niet kunnen worden aangevuld.

2. Verzoek om voorlopige voorziening

Het projectplan treedt na vaststelling in werking, ook al wordt er een bezwaar- of beroepschrift ingediend. Dit betekent dat de maatregelen opgenomen in het projectplan kunnen worden uitgevoerd. Om dit te voorkomen kunnen belanghebbenden gelijktijdig of na het indienen van een beroepschrift een zogenaamd “verzoek voor het treffen van een voorlopige voorziening” worden gevraagd bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank. Ook in dat geval is griffierecht verschuldigd.

DEEL IV BIJLAGEN

1. MAATREGELENKAART

2. ONTWERP VAN DE VOORGENOMEN MAATREGELEN

3. HYDROLOGISCHE ONDERBOUWING MAATREGELEN

4. NOTITIE QUICK-SCAN FLORA EN FAUNA PEELSELOOP